

48

ZARZĄDZENIE PREZESA WYŻSZEGO URZĘDU GÓRNICZEGO

z dnia 29 stycznia 1970 r.

w sprawie ustalania kryteriów zagrożeń tapaniami złóż węgla kamiennego.

Na podstawie § 52 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 1969 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w podziemnych zakładach górniczych (Dz. U. Nr 24, poz. 176) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozumieniu zarządzenia:

- 1) zagrożenie tapaniami — oznacza możliwość nagłego i gwałtownego zniszczenia struktury skał wokół wyrobiska górniczego z równoczesnym wyrzuceniem ich do wybranej przestrzeni,
- 2) skłonność skał do tapani — oznacza ich zdolność do akumulowania energii sprężystej i nagłego jej wyzwolenia w chwili przekroczenia wytrzymałości skał,
- 3) częścią złoża lub pokładu zagrożoną tapaniami jest ta część skłonna do tapani, w której występuje lub może wystąpić nadmierna koncentracja naprężeń, spowodowana warunkami naturalnymi lub górniczo-technicznymi albo łącznie warunkami naturalnymi i górniczo-technicznymi.

§ 2. 1. Ustala się trzy stopnie zagrożenia tapaniami.

2. Do pierwszego stopnia zagrożenia tapaniami zalicza się:

- 1) pokłady lub części pokładów skłonnych do tapani, w których tapania nie występowały w ostatnich trzech latach prowadzenia nieprzerwanej eksploatacji w niezmiennych warunkach naturalnych i górniczo-technicznych, lub
- 2) warstwy grubego pokładu skłonnego do tapani, pozostałe po wybraniu jednej z warstw równoległej do uławicenia systemem ścianowym bez pozostawienia w wybranej warstwie resztek pokładu, lub
- 3) części pokładów skłonnych do tapani odprężone przez wcześniejsze wybranie pokładu odprężającego z zawałem stropu, w których po odprężeniu tapania nie występują, lub
- 4) części pokładów skłonnych do tapani odprężone przez wcześniejsze wybranie z podsadzką hydrauliczną niżej zalegającego pokładu, pod warunkiem że:
 - a) odległość stropu pokładu odprężającego do spągu po-

kładu odprężonego nie przekracza sześciokrotnej grubości pokładu odprężającego lub wybranej warstwy w tym pokładzie oraz

b) po odprężeniu tapania nie występują.

3. Do drugiego stopnia zagrożenia tapaniami zalicza się:

- 1) części pokładów skłonnych do tapani, w których eksploatacja jest prowadzona w sposób zapobiegający powstawaniu koncentracji naprężeń i w których tapania nie występowały w ostatnich dwóch latach prowadzenia nieprzerwanej eksploatacji w niezmiennych warunkach naturalnych i górniczo-technicznych, lub
 - 2) części pokładów skłonnych do tapani odprężone przez wcześniejsze wybranie z podsadzka hydrauliczną pokładu odprężającego, w których po odprężeniu tapania nie występują i jeżeli:
 - a) odległość stropu pokładu odprężającego do spągu pokładu odprężonego przekracza sześciokrotną grubość pokładu odprężającego lub wybranej warstwy w tym pokładzie lub
 - b) pokład odprężający zalega powyżej pokładu odprężonego.
4. Do trzeciego stopnia zagrożenia tapaniami zalicza się:
- 1) pokłady lub części pokładów skłonnych do tapani, w których wystąpiło tapanie pomimo prowadzenia eksploatacji w sposób zapobiegający koncentracji naprężeń, lub
 - 2) nie odprężone pokłady lub ich części w filarach ochronnych i oporowych oraz inne reszki pokładów skłonnych do tapani otoczone zrobami, niezależnie od tego, do którego stopnia zagrożenia tapaniami dany pokład był uprzednio zaliczony, lub
 - 3) nie odprężone części pokładów skłonnych do tapani, znajdujących się w strefach oddziaływania krawędzi eksplo-

atacji i pozostawionych resztek w sąsiednich pokładach, niezależnie od tego, do którego stopnia zagrożenia tapaniami te pokłady lub ich części były uprzednio zaliczone.

§ 3. 1. Zaliczenia złóż węgla kamiennego lub ich części do odpowiedniego stopnia zagrożenia tapaniami dokonuje okręgowy urząd górniczy na wniosek kierownika ruchu zakładu górniczego, zaopiniowany przez jednostkę bezpośrednio nadrzędną nad przedsiębiorstwem górniczym.

2. Okręgowy urząd górniczy może nakazać złożenie w oznaczonym terminie wniosku, o którym mowa w ust. 1.

3. Przepisy ust. 1 i 2 mają odpowiednie zastosowanie w razie zmiany zaliczenia do poszczególnych stopni zagrożenia.

§ 4. 1. Wniosek, o którym mowa w § 3, powinien zawierać:

- 1) opis budowy geologicznej złoża lub jego części,
 - 2) opis czynników mających wpływ na zagrożenie tapaniami,
 - 3) oznaczenie proponowanego stopnia zagrożenia tapaniami wraz z uzasadnieniem.
2. Do wniosku należy dołączyć:
- 1) mapy pokładowe w skali nie mniejszej niż 1 : 5.000 z naniesionymi krawędziami pokładów sąsiednich,
 - 2) przekroje geologiczne pokładu w skali nie mniejszej niż 1 : 200,
 - 3) profile geologiczne pokładu wraz ze skałami przedstawiające sytuację geologiczną w odległości 60 m od stropu i od spągu pokładu.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego: E. Grabowski